

Op naar een een Harde Brexit?

- Published on March 4, 2020

Rob Boudewijn

Training Director at Europa-Instituut.nl 24.000 + connections

[4 articles](#) Following

Rimpelloos trad het Verenigd Koninkrijk op 31 januari 2020 om 23.00 uur Britse tijd uit de Europese Unie. Tóch gaan de echte uittredingsonderhandelingen nu pas beginnen en hier duiken gelijk een aantal immense problemen binnen en buiten het land op. Eerder deze week verscheen een bericht in de Britse media dat premier Johnson zijn thema de opdracht had gegeven om het protocol over Noord-Ierland - de backstop in nieuwe vorm - dat met de EU tot stand is gekomen, te omzeilen. Een tactiek voor het komende gevecht met Brussel misschien, maar gevaarlijk voor het vertrouwen van de Schotten, de Ieren en de Noord-Ieren. Ten eerste wil Schotland, waar een meerderheid van de bevolking voor "remain" stemde, een raadgevend referendum gaan organiseren over onafhankelijkheid. Stel dat Schotland uit het Verenigd Koninkrijk stapt en op termijn lid wordt van de EU, dan wordt de kwestie van de buitengrenzen opnieuw actueel, geïllustreerd door de Ierse backstop waar nog steeds geen bevredigende oplossing voor is gevonden. Ten tweede heeft de Britse uittreding tot gevolg dat Londen geen deel meer uitmaakt van alle wereldwijde EU-handelsverdragen met derde landen en zal de Britse overheid rond de 750 nieuwe handelsverdragen opnieuw bilateraal moeten gaan uitonderhandelen. In het geval van een EU-VK handelsverdrag is de EU in het voordeel als het gaat om het sluiten van een handelsverdrag. Zij heeft dit immers al meerdere malen onderhandeld met staten buiten de EU. Aan Britse zijde ontbreekt dergelijke kennis. Een nieuw handelsverdrag met de EU hoort hier ook bij en Boris Johnson heeft aangegeven dat dit uiterlijk 31 december een feit moet zijn. Hierbij gaat hij achteloos voorbij aan het feit dat onderhandelingen over een gemiddeld handelsverdrag jaren kunnen duren en hoe realistisch is dan een tijdschema van 10 maanden? Een overeenkomst op hoofdlijnen lijkt dan ook het hoogst haalbare. Een andere optie zou zijn om een al bestaand handelsverdrag als blauwdruk voor een verdrag met het Verenigd Koninkrijk te gebruiken. De 'Noorwegen'-optie wordt daarbij vaak genoemd. Noorwegen accepteert alleen wél gedeeltelijk de jurisdictie van het Europees Hof van Justitie en het vrij verkeer van personen. kijken naar de andere handelsverdragen die als blauwdruk kunnen dienen, levert hetzelfde probleem op: de hoge eisen van het Verenigd Koninkrijk passen in geen enkel bestaand handelsverdrag.

Beide partijen hebben aangegeven de (handels)relatie zo hecht mogelijk te willen houden, maar hier wringt de schoen en het kan geen toeval zijn dat in de Nederlandse media nu weer het blauwe Brexitmonster opduikt. De EU staat garant voor een eerlijk speelveld: alle partijen moeten gelijke kansen hebben om zaken te doen met de EU. Wil het Verenigd Koninkrijk dus toegang hebben tot de lucratieve Europese markt, dan zal het aan de Europese regels met betrekking tot productie, milieu-eisen, staatssteun etc. moeten voldoen. Britse producten die

gesubsidieerd worden, zullen dan geen toegang hebben tot de EU-markt, omdat dit de eerlijke concurrentie verstoort. Indien de Britten de productie van genetisch gemanipuleerd voedsel toestaan, dan heeft dit tot gevolg dat dit niet de Europese markt op kan. Kortom: wil het Verenigd Koninkrijk zaken blijven doen met de EU, dan moet het nog steeds voldoen aan de door de Britten zo verafschuwde Europese regels, inclusief jurisdictie van het Europees Hof van Justitie.

Boris Johnson heeft duidelijk aangegeven dat de Britten bereid zijn om ook zonder akkoord eind dit jaar uiteen te gaan, want juist de afkeer van de Europese regels was een van de belangrijkste redenen voor Brexit. Dit zal tot gevolg hebben dat de Europese markt nagenoeg gesloten zal blijven voor de Britse export met een keiharde crash van de Britse economie tot gevolg. Het is dus merkwaardig om te constateren dat beide partijen aangeven zaken met elkaar te willen blijven doen, maar dat dit voor beiden hoe dan ook duurder en minder effectief uitvalt. Vanuit Europees perspectief is het duidelijk dat er geen concessies gedaan kunnen worden, geen uitzonderingen kunnen worden gemaakt voor een Britse markttoegang, want dit zou tot cherry-picking leiden: je doet mee op je eigen voorwaarden en de consequenties worden ontlopen, aangezien dit natuurlijk een precedent zou vormen voor landen die het Britse voorbeeld proberen te gaan volgen. Bovendien had het Verenigd Koninkrijk in de EU op het gebied van cherry-picking juist een goede positie: de voordelen van het lidmaatschap, maar met bepaalde eigen voordelen zoals de Britse pond. Het is onbestaanbaar dat het Verenigd Koninkrijk nu buiten de EU meer voordelen zou krijgen.

Vlak na de monsteroverwinning van Boris Johnson afgelopen december werd er in de Britse media nog gespeculeerd over de toon die prime minister Johnson zou gaan aanslaan. Wellicht zou hij zich opstellen als de burgervader die hij in Londen was: een figuur die met zijn charme of haast aandoenlijke onhandigheid de sympathie van menig hoofstedelijk inwoner wist te winnen. Inmiddels lijkt die analyse niet op te gaan. Recentelijk vond er een ministeriële herschikking plaats waarbij gematigden op het Brexit dossier werden vervangen door hardliners. Nog een slecht teken zo kort voor de start van de onderhandelingen.

Na bijna 4 jaar Brexitsoap in met name het Verenigd Koninkrijk, gaat het werkelijke eindspel nu pas van start. 10 maanden is simpelweg té kort om de Britse ontvlechting uit de Europese verplichtingen te realiseren en een harde Brexit lijkt dan ook het meest realistische scenario. Een scenario dat de EU en de Britse economie hard zal raken, maar er ook toe leidt dat Boris Johnson zijn verkiezingsbelofte kan inlossen: hij gaat Brexit voor elkaar krijgen!

Justine Jones en Rob Boudewijn zijn verbonden aan de opleiding European Studies van de Thorbecke Academie van NHL Stenden